

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

1.ÜNİTE

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

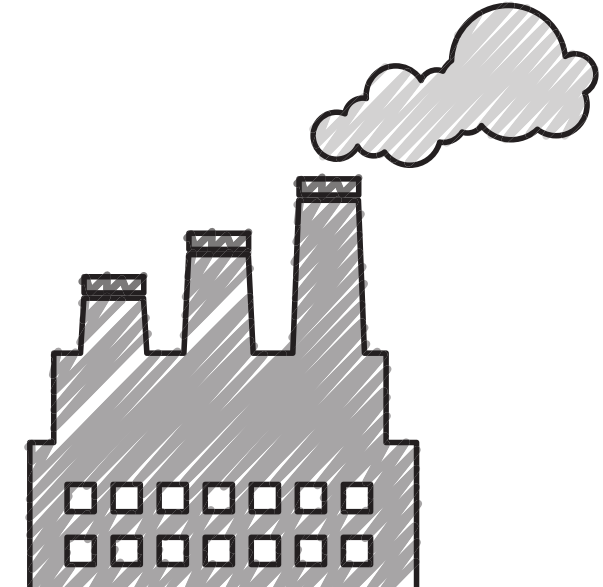
8.SINIF

UYANAN AVRUPA VE SARSILAN OSMANLI

Avrupa gelişim sürecinde sırası ile;

Coğrafi Keşifler (Ekonomik zenginlik)
Rönesans (Edebiyatta, sanatta gelişme)
Reform (Dinde özgürlük)
Sanayi İnkılabı (Makineli üretim)
Fransız İhtilali (Siyasi değişim)
Aydınlanma çağı gibi aşamalardan geçerek kendini geliştirmiştir.

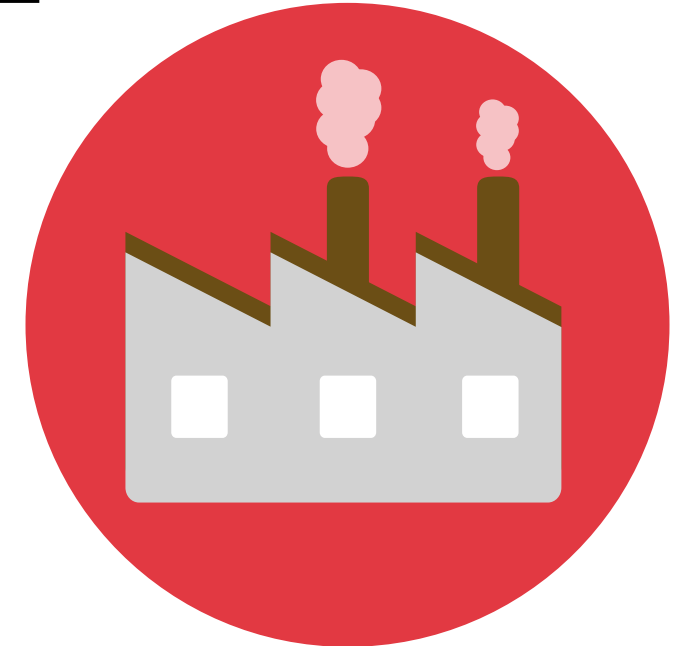
Bu dönemin en önemli iki gelişmesi Sanayi İnkılabı ve Fransız İhtilalidir.

UYANAN AVRUPA VE SARSILAN OSMANLI

Sanayi İnkılabı: İngiltere'de ortaya çıkmıştır. 1750'li yıllarda insan ve hayvan gücü yerine **makine gücü** kullanılmaya başlanılan dönemdir.

- İnsan ve hayvan gücü ile çalışan makineler yerine buhar gücü ile çalışan makineler yapıldı.
- Seri **üretim arttı**. Üretim arttığı için malların fiyatı ucuzladı.
- Üretim için **hammaddeye ihtiyaç** duyuldu. Ayrıca üretilen fazla malları satmak için **pazar ihtiyacı** doğdu.

UYANAN AVRUPA VE SARSILAN OSMANLI

Sanayileşen ülkelerin hammadde ihtiyacını karşılamak için zayıf olan ülkelerin yer altı ve yer üstü kaynaklarına el koyması ve ürettikleri malları bu ülkelere satmasına **sömürgecilik** denir.

Sanayileşen ülkeler daha fazla sömürge elde etmek için birbirleriyle rekabete başladılar ve sonucunda 1. Dünya Savaşı başladı.

UYANAN AVRUPA VE SARSILAN OSMANLI

Fransız İhtilali: 1789'da Fransa'da halkın krallık yönetimine karşı başlattığı isyana denir. Fransız İhtilali sebebiyle “**adalet**, **eşitlik**, **özgürlük** ve **milliyetçilik**” gibi fikirler ortaya çıktı.

Özellikle **milliyetçilik akımı** sebebiyle Avusturya ve Osmanlı gibi **çok uluslu devletler**de Rusya ve İngiltere'nin kışkırtmasıyla isyanlar çıktı, azınlıklar bağımsızlığını ilan ettiler.

UYANAN AVRUPA VE SARSILAN OSMANLI

Osmanlı Devleti çok uluslu bir yapıya sahipti. Yani içinde birden fazla ulus barındırmaktaydı. Bu farklı uluslar Avrupalı Devletlerin kışkırtması ile kendi devletlerini kurmak için bağımsızlık isyanları başlatmışlardır. Özellikle Balkanlarda etkili olan bu isyanlar sonunda Osmanlı bu toprakları kaybetmiştir.

Rum
Bulgar
Arap

Türk

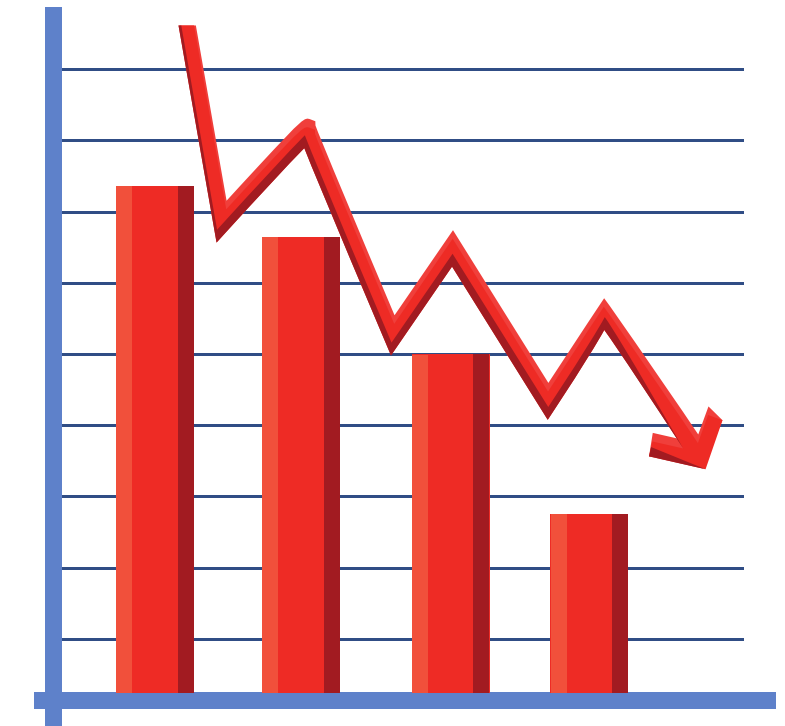
Ermeni
Yahudi
Sırp

UYANAN AVRUPA VE SARSILAN OSMANLI

19.yy'da Avrupalı devletlerden yüksek faizle borç alan Osmanlı Devleti **borçları ödeyemeyince** alacaklı devletler bir araya gelerek **Duyun-u Umumiye** (Genel Borçlar İdaresi) teşkilatını kurdu. Bu teşkilat ile **Osmanlı gelir kaynaklarının büyük kısmına el koydular**. Bu teşkilat ve kapitülasyonlar Osmanlı ekonomisinin çöküşünü hazırladı.

Osmanlı ekonomisi

UYANAN AVRUPA VE SARSILAN OSMANLI

Sanayi İnkılabı ve Fransız İhtilali gibi Avrupa'da meydana gelen bu gelişmeler Osmanlı devletini ekonomik, siyasi ve sosyal olarak olumsuz etkiledi. Devlet dağılma noktasına geldi.

Devleti dağılmaktan kurtarmak isteyen bazı yönetici ve aydınlar çeşitli fikirler geliştirdiler.

Osmanlıcılık

İslamcılık

Türkçülük

Batıcılık

OSMANLILIK

Osmanlı Devleti'ni oluşturan **bütün milletleri bir arada tutup** Osmanlı vatandaşı duygusuna sahip bir Osmanlı toplumu oluşturmayı ve azınlık isyanlarını önlemeyi amaçlamıştır.

Tüm vatandaşları kapsar.
Eşitlik esasına dayanır.

UYANAN AVRUPA VE SARSILAN OSMANLI

İSLAMCILIK

Tüm Müslümanları Osmanlı halifesinin etrafında toplamayı amaçlayan düşünce akımıdır. Sadece Müslümanları bir çatı altında toplamak gerektiğini savunur.

TÜRKÇÜLÜK

Dünyadaki bütün Türkler'in bir bayrak altında toplanmasını amaçlayan düşünce akımıdır. Kurtuluş Savaşı'nın kazanılmasında etkili olmuştur.

BATICILIK

Osmanlı'nın kurtuluşunun tek yolunun **batıya ayak uydurmak** olduğunu belirten düşünce akımıdır. Bunun için çeşitli alanlarda **islahatlar** yapılması gerektiği belirtilmiştir. Atatürk dönemi inkılapları bu düşünce çerçevesinde yapılmıştır.

Osmanlı Devletinin 20. yy. başındaki genel durumuna baktığımızda siyasi, askeri ve ekonomik olarak çok zor durumda olduğu görülür. Bu zorlukları aşmak için çeşitli islahatlar yapılmış fikirler ortaya atılmış ancak **hiçbiri devleti yıkılmaktan kurtaramamıştır.**

UYANAN AVRUPA VE SARSILAN OSMANLI

TANZİMAT FERMANI

1839 yılında yayınlanan bu ferman ile Osmanlı topraklarında yaşayan herkes, **din ve ırk ayrımı yapılmadan eşit kabul edilmiş** bu yolla azınlıkların devlete bağlılığı artırılmak istenmiştir.

ISLAHAT FERMANI

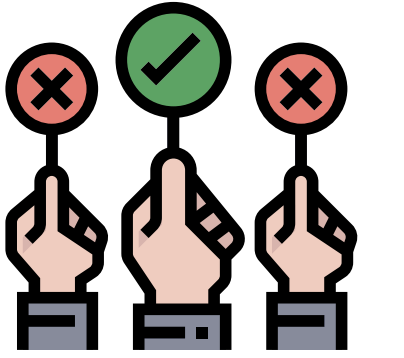
1856 yılında Avrupalı devletlerin baskısı altında yayınlanan bu ferman ile Osmanlı topraklarında yaşayan **gayrimüslimlere fazladan haklar verilerek** milliyetçilikten kaynaklanan dağılmanın önüne geçilmek istenmiştir.

UYANAN AVRUPA VE SARSILAN OSMANLI

I. MEŞRUTİYET

Milliyetçilik hareketleri çerçevesinde isyanlar devam edince Osmanlı aydınları isyanları önlemenin yolunun **azınlıklara yönetimde haklar vermek** olduğunu düşündüler. Jön Türkler (Genç Osmanlılar) olarak bilinen aydınlar, II.Abdülhamid'i meşrutiyeti ilan etmek şartıyla tahta çıkardılar

II. MEŞRUTİYET

Meşrutiyet yanlısı aydınlar **İttihat ve Terakki** adında bir cemiyet kurarak subaylar ve aydınlar arasında örgütlendiler. Selanik'te çıkardıkları isyan büyüyünce padişah II. Abdülhamit meşrutiyeti ikinci kez ilan etmek zorunda kaldı. Anayasa yürürlüğe girdi, meclis yeniden açıldı. (1908)

MAVİ GÖZLÜ ÇOCUK: MUSTAFA

Mustafa Kemal 1881 yılında **Selanik**'te doğdu. Annesi Zübeyde Hanım (ev hanımı), babası Ali Rıza Efendi (gümrük memuru) dur.

Batiya Açılan Kapı: Selanik

- Farklı uluslar yaşamaktadır.
- Ticaret gemileri sayesinde Avrupa ile bağlantısı vardır.
- Demiryolu ağı ile gelişmiş şehirlere bağlantısı vardır.
- Ege Denizi kenarında bir liman kentidir.
- Çeşitli yerlerdeki gazeteler şehre gelmektedir.

MAVİ GÖZLÜ ÇOCUK: MUSTAFA

Mustafa Kemal'in Öğrenim Hayatı

Mahalle Mektebi: Annesinin isteği üzerine ilk olarak geleneksel eğitim yapan Mahalle Mektebine başlamıştır. Bu okuldan mezun olamamıştır.

Şemsi Efendi Okulu: Daha sonra ise babasının isteği dikkate alınarak yeni açılan ve modern yöntemlerle eğitim yapan Şemsi Efendi Okuluna geçmiştir. Bu onun yenilikçi bir kişilik kazanmasına sebep olmuştur. İlk öğrenimini bu okulda tamamladı.

Selanik Mülkiye Rüştiyesi: Sivil ortaokuldur. Bu okulda okurken çevresinde gördüğü subaylardan etkilenerek asker olmaya karar vermiş ve gizlice askeri okulun sınavlarına girmiş ve kazanmıştır. (kararlı ve idealist olduğunu gösterir) Mezun olamadı.

MAVİ GÖZLÜ ÇOCUK: MUSTAFA

Mustafa Kemal'in Öğrenim Hayatı

Selanik Askeri Rüştiyesi: Askeri ortaokuldur. Sınavlarına girerek kazandığı bu okulda, zekâsı ve üstün yetenekleriyle öğretmenlerinin sevgisini kazandı. Matematik Öğretmeni Yüzbaşı Mustafa ona "**Kemal**" adını vermiştir. Ortaokulu bu okulda tamamladı.

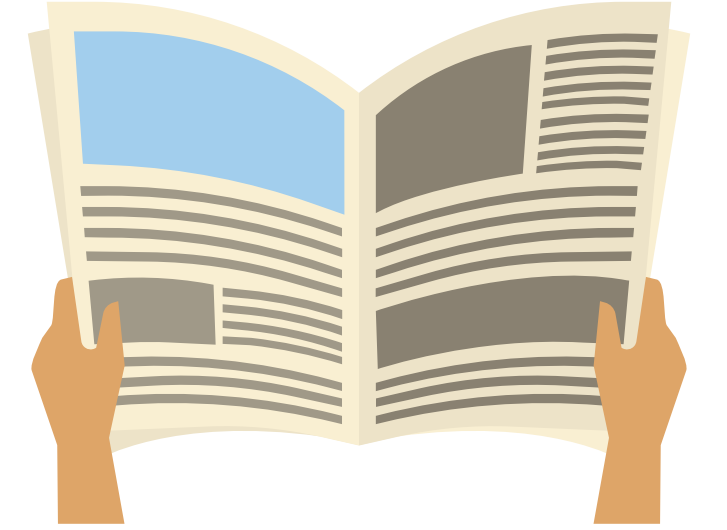
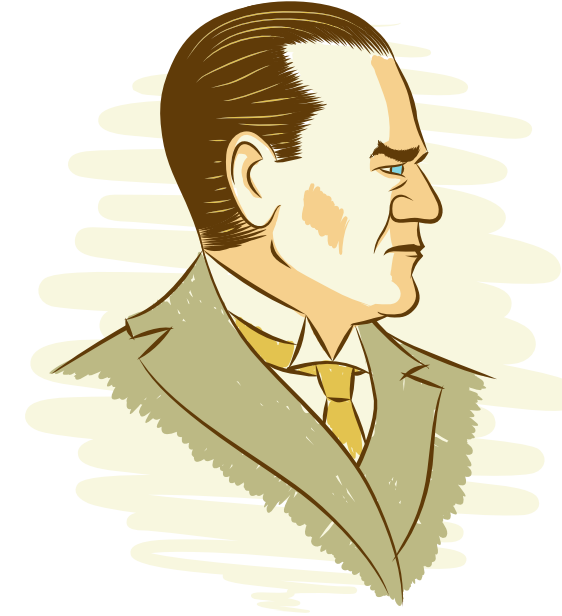
Manastır Askeri İdadisi: 1896 yılında Manastır Askeri İdadisine (lise) başladı. Bu okulda sınıf arkadaşı **Ömer Naci** sayesinde **edebiyata ve hitabete** ilgi duydu. Tarih Öğretmeni Kolağası **Tevfik Bey**'den **tarih bilinci** edindi. Fransız yazarların eserlerini okuyarak **milliyetçilik, eşitlik, özgürlük** gibi kavramlarla tanıştı. Ayrıca **Namık Kemal**'in **vatan, millet sevgisi, hürriyet** gibi düşüncelerinden, **Mehmet Emin Yurdakul**'un da **Türkçülük** fikirlerinden etkilendi. Türk-Yunan Savaşı'na katılmak için okuldan kaçmıştır.

MAVİ GÖZLÜ ÇOCUK: MUSTAFA

Mustafa Kemal'in Öğrenim Hayatı

İstanbul Harp Okulu: 1899 yılında İstanbul'daki Harp Okulu'na girdi. Harp Okulunda okurken arkadaşları ile birlikte bir **gazete** çıkardı. 1902'de **teğmen** rütbesiyle mezun oldu.

İstanbul Harp Akademisi: Harp Akademisinde okurken derslerinin yanı sıra, ülkenin içinde bulunduğu siyasi durum ile yakından ilgilendi. Mustafa Kemal, Harp Akademisini **kurmay yüzbaşı** olarak bitirdi (1905). **İlk görev yeri** olan **Şam'daki 5. Ordu**'ya atandı.

BUHRANLAR BÜYÜK KAHRAMANLAR DOĞURUR

MUSTAFA KEMAL'İN FİKİR HAYATI

Mustafa Kemal'in fikir hayatını etkileyen olaylar

- Aile ortamı ve doğup büyüdüğü çevre
- Yaşadığı olaylar, savaşlar ve görev aldığı yerler
- Okuduğu kitaplar, yazarlar, düşüncüler
- Eğitim ve öğretim hayatındaki olaylar ve öğretmenleri
- Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu olumsuz durum
- Avrupalı devletlerin Osmanlı Devleti üzerindeki emelleri etkili olmuştur.

ADIM ADIM LİDERLİĞE - ASKERLİK HAYATI

İlk görev yeri olan Şam'daki 5. Ordu'ya kurmay yüzbaşı olarak atandı. Ülke sorunlarına çözüm bulmak isteyen Mustafa Kemal burada bulunan yakın arkadaşlarıyla Vatan ve Hürriyet Cemiyetini kurdu. (teşkilatçı, örgütleyici, liderlik özelliklerini gösterir.)

Kavram Bilgisi

Teşkilatçı: Örgütçü

Lider: Grubu etkileme ve peşinden sürükleme gücüdür.

ADIM ADIM LİDERLİĞE - ASKERLİK HAYATI

31 MART OLAYI

Mustafa Kemal, Selânik'te iken **İttihat ve Terakki Cemiyetine** üye oldu. Bu Cemiyet'in çalışmaları sonucu ülkede yeniden **Meşrutiyet ilan edildi**. 13 Nisan 1909'da İstanbul'da **meşrutiyet karşıtı** bir ayaklanma çıktı. 31 Mart Olayı adı verilen bu ayaklanmayı bastırmak ve düzeni sağlamak amacıyla **Hareket Ordusu** Kurmay Başkanı olarak isyanın bastırılmasına katkı sağladı. Bu olaydan sonra 2. Abdülhamit tahttan indirildi yerine V.Mehmet Reşat getirildi. İttihat ve Terakki yönetime hâkim oldu.

Mustafa Kemal'in 31 Mart isyanını bastırmada önemli rol oynaması, **meşrutiyet taraftarı** ve **yenilik yanlısı** olduğunu gösterir.

ADIM ADIM LİDERLİĞE - ASKERLİK HAYATI

TRABLUSGARP SAVAŞI

İtalya 1911 yılında gelişen sanayisine ham madde bulmak için Afrika'daki son Osmanlı toprağı olan Trablusgarp'ta saldırdı.

Osmanlı devleti Trablusgarp'a ordu gönderememiştir. Mısır İngiltere'nin elinde idi. Trablusgarp ile kara bağlantımız olmadığı için ordumuz Trablusgarp'a geçemedi. Osmanlı donanması eski gücünde değildi. Bu yüzden denizden de gemi gönderilememiştir.

Bu durum sonucu Osmanlı Devleti, Trablusgarp'a halkı İtalyanlara karşı harekete geçirmek için bazı **gönüllü** Türk subayları gizlice gönderdi. Mustafa Kemal gönüllü olarak bölgeye gitti.

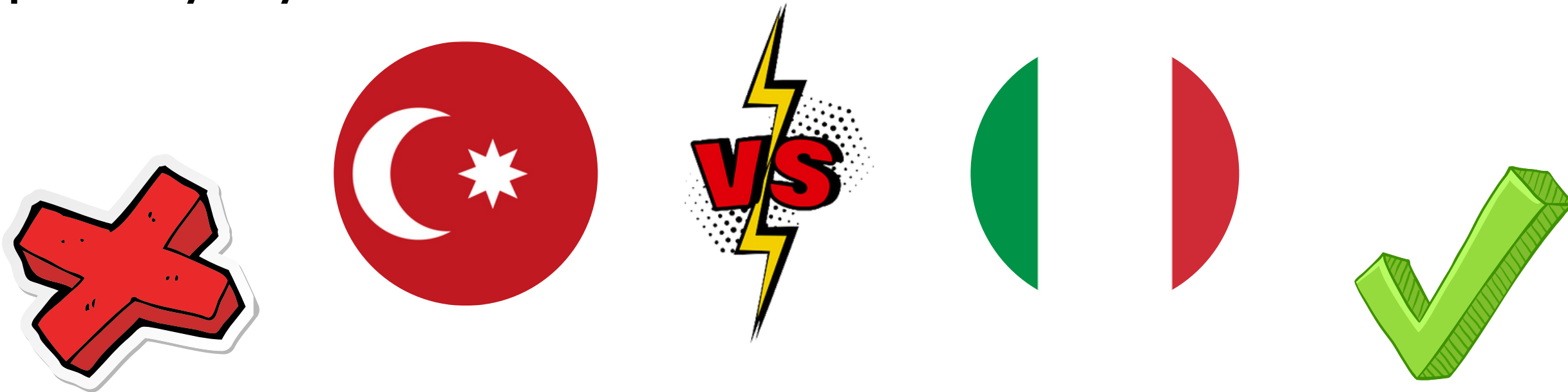
ADIM ADIM LİDERLİĞE - ASKERLİK HAYATI

Mustafa Kemal, Derne ve Tobruk'ta dağınık halde bulunan yerel halkı **birleştirmiş** ve İtalyanları içeriye sokmamıştır.

Bu durum Mustafa Kemal'in **teşkilatçılık**, **örgütleyicilik**, **birleştiricilik** ve **liderlik** özelliğini gösterir.

Savaş imzalanan **Uşi antlaşması** ile sona erdi. Bu antlaşma ile Trablusgarp İtalya'ya bırakıldı.

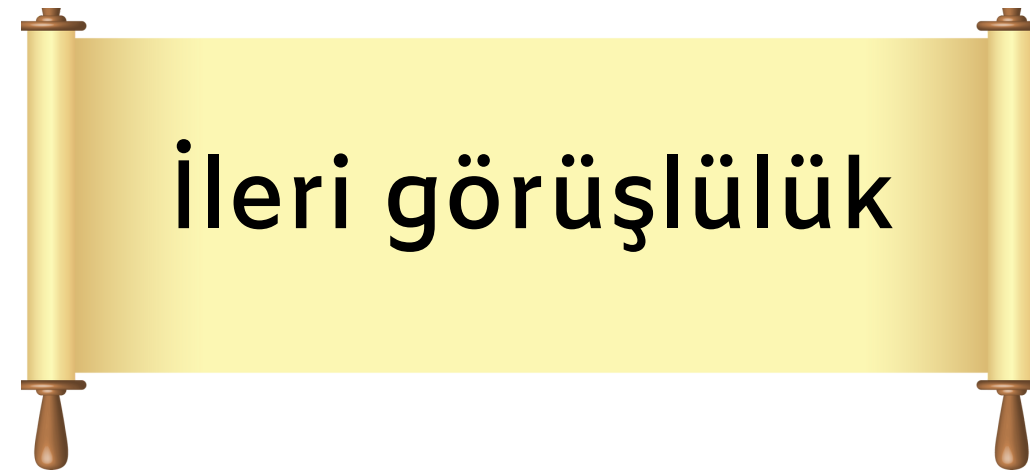

ADIM ADIM LİDERLİĞE - ASKERLİK HAYATI

BALKAN SAVAŞLARI

I.Balkan Savaşı: Yunanistan, Bulgaristan, Sırbistan ve Karadağ Balkanlardan saldırıya geçti. Mustafa Kemal Gelibolu Yarımadası'nda Çanakkale Boğazı'nın korunmasında görev aldı. Bu görev esnasında bölgeyi taniması onun Çanakkale Savaşlarında başarılı olmasında etkili olacaktır.

I.Balkan Savaşı'nda yenilginin en önemli sebebi farklı siyasi partilere üye olan **subaylar arasında çekişme** olmasıydı. M. Kemal'in ordu ile siyasetin ayrı olması düşüncesinin haklı olduğunu gösterir.

ADIM ADIM LİDERLİĞE - ASKERLİK HAYATI

BALKAN SAVAŞLARI

II. Balkan Savaşı: Bulgaristan'ın fazla toprak alması üzerine Balkan devletleri Bulgaristan'a saldırınca Osmanlı Devleti' de kaybettiği yerleri almak için Bulgaristan'a saldırmıştır. II. Balkan Savaşı'nda Mustafa Kemal Bolayır'da görev aldı. **Edirne'nin geri alınmasında** katkıları oldu.

BİZE DESTEK OLMAK İÇİN VİDEOLARIMIZI BEĞENİP KANALIMIZA ABONE OLMAYI UNUTMAYIN

Ticari amaç dışında, dijital ve fotokopi ortamında kullanabilirsiniz.
Kanal adresi ve yazar kişi adı belirtilerek başka ortamlarda paylaşılabilir.

Buğra ARSLAN
Sosyal Bilgiler Öğretmeni

Sosyal Bilgiler Dersliği

@sosyalbilgilerdersligi